

6754 SAYILI BİLİRKİŞİLİK KANUNU NELER GETİRDİ?

(What Does Expertise Law Bring With?)

Prof. Dr. Ahmet Nezh KÖK¹

ÖZ

Yargılama faaliyetinin en önemli aktörlerinden birisi olan bilirkişi, sahip olduğu uzmanlık alanı ile ilgili özel ve teknik bilgiyi hâkime sözlü ya da yazılı olarak vererek hukuki uyumsuzluğun çözümüne katkıda bulunur. Bilirkişilik sisteminin yakın tarihimizde ortaya çıkan sorunlarının çözülemez hâle gelmesi bilirkişilik sisteminin ağır eleştirilere uğramasına neden olmuştur. Bu nedenle sorunların çözülebilmesi ve bilirkişilik için etkin ve verimli bir kurumsal yapının oluşturulması amacı ile 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu 03/11/2016 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu makalede, söz konusu kanun ile gündeme gelen bazı yenilikler ele alınarak ilgililerin bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilirkişilik Kanunu, Hukukçu bilirkişi, Bilirkişilik Temel Eğitimi

ABSTRACT

An expert as an actor of trial helping the judge by supplying specific and technical data makes huge contribution for solving legal disputes. Because of severe problems, expertise system in Turkey has been widely criticized for a long time. Finally, to solve the problems about the expertise system and to establish a new affective and productive organizational structure for expertise, Expertise Law was accepted November 3, 2016. In this article, my aim is to give some information to whom it may concern.

Keywords: Expertise Law, Legal expert, Basic expertise education

GİRİŞ

Dünya üzerinde sosyal hayatın başlaması ile birlikte ortaya çıkan ilk etkinlik alanlarından birisi olan hukuk, sosyal hayatın gelişmesine bağlı

1 Erzurum Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanı, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eski Dekanı, Bilirkişilik Kanunu Bilim Komisyonu Başkanı.

olarak toplumsal düzenin sağlanmasında en önemli rolü oynayan bağımsız bir kurumsal yapıdır. Tarihsel süreçte özellikle bilim ve teknolojideki gelişmelere paralel olarak sosyal hayatta yaşanan olumlu gelişmelerin yanı sıra ortaya çıkan hukuki ihtilafların da giderek çeşitlendiği ve daha karmaşık bir yapıya büründüğü herkesin malumudur. Toplumsal yaşamda ortaya çıkan hukuki uyuşmazlıkların hukuk sistemi içerisinde çözümlenmesi görev ve yetkisine münhasıran hâkim sahiptir. Kural olarak hâkim, hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuk bilgisi ile önüne gelen hukuki uyuşmazlığı çözümlenmesi için herkesin payına düşeni belirleyip adaletin dağıtılmasını sağlamak zorundadır. İşte bu yargısal faaliyetin gerçekleştirilmesi sırasında bazen hâkimin önüne gelen hukuki uyuşmazlık, çözümünde uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren bir uyuşmazlık olabilir. Yaşanan bu istisnai durumda hâkim, sağlıklı ve doğru bir karar verebilme adına önemli bir rol üstlenmiş olan yargılama hukuku süjesi olan bilirkişiye başvurmak durumunda kalır. Bununla ilgili iç hukukumuzdaki yasal düzenlemelere bakıldığında hukuk yargılaması ile ilgili olarak 18/06/1927 tarihinde kabul edilen 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HMUK) 275. Maddesi ile "Ehli-vukuf" olarak tanımlanan bilirkişi, 12/01/2011 tarihinde kabul edilen Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 266. Maddesinde yer almıştır. Diğer yandan ceza yargılaması ile ilgili olarak, 04/04/1929 tarihinde kabul edilen 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun (CMUK) 66. Maddesinde ve 04/12/2004 tarihinde kabul edilen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 63. Maddesinde bilirkişi tanımı yer almıştır.

Cumhuriyetimizin kurulmasından sonra başlayan kanunlaştırma faaliyetlerinden günümüze kadar gelişen süreçte yargılamanın önemli bir süjesi olan bilirkişilikle ilgili sorunların bir kartopu misali giderek büyüdüğü, üst düzey resmi yetkililerin² yanı sıra barolar ve hukuk akademisyenlerinin de kabul ettiği ortak görüşle bilirkişiliğin yozlaştığı, iyileştirilmesi gereken kanayan bir yara olduğu, yargılamayı uzattığı,

2 İmdat Türkay, 6754 sayılı Bilirkişilik Kanununun Genel Değerlendirilmesi, <http://vergi.igi.net/arastirmalar/6754-sayili-bilirkişilik-kanununun-genel-degerlendirilmesi/> (Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, bilirkişilik müessesesinin hem uygulanış biçiminden hem de bu alanda kurumsal bir yapının olmayışından hem de pek çok nedenden kaynaklı ciddi sorunlarla karşı karşıya olduklarını belirtmiştir.), Yahya Deryal, **Türk Hukukunda Bilirkişilik**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2.Baskı, 2004. (Kitabın önsözünde bilirkişilik, yargılama sürecinin gerekli bir unsuru olduğu hâlde, bu kurumun bütünüyle yozlaştığı, hukuki konularda bile bilirkişiye gidildiği, bilirkişilerin hâkimin yerine geçerek onun yetkisini kullandığı gibi şikâyetlerin sadece uygulayıcılar tarafından değil, akademisyenler tarafından da paylaşıldığı, hatta Hikmet Sami Türk gibi pek çok Adalet Bakanının da bu eleştirilere hak verdiği belirtilmiştir.) Recep Akcan, Bilirkişilik Kanunu Tasarısı Taslağı Hakkında Bazı Tespitler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı Cilt 664-653 :2015 ,2

nihayetinde adalet beklentisi içinde bulunan kişilerin hak kayıplarına neden olduğu iddiaları yüksek sesle dile getirilmiştir.

Söz konusu sorunun çözümüne yönelik olarak yüksek yargı hâkimleri, Adalet Bakanlığı bürokratları, akademisyenler ve Türkiye Barolar Birliği mensuplarından oluşan Komisyon, dönemin Adalet Bakanı Sayın Bekir BOZDAĞ'ın başkanlığında 4 Şubat 2015 tarihinde "Bilirkişilik Kanunu Tasarısı'nı" hazırlamak için ilk toplantısını yapmış, gelişen süreçte konu ile ilgili paydaşlarla farklı illerde farklı tarihlerde bir araya gelinerek istişare ve değerlendirme toplantıları yapılmıştır. Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan taslak, Bakanlar Kurulu'nca 04/03/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na arz edilmiş ve 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu 03/11/2016 tarihinde kabul edilmiştir. Kanun'un 18.maddesine dayanılarak hazırlanan Bilirkişilik Yönetmelięi ise 3 Ağustos 2017 tarihinde 30143 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu makalede, 17/04/2015 tarihinde kamuoyuna duyurulan Yargı Reformu Stratejisinde belirtilen hedefler doğrultusunda yasalaşan 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu'nun neler getirdiğine bazı hususları ele alarak bakacağım.

I. BİLİRKİŞİLİK İÇİN ETKİN VE VERİMLİ BİR KURUMSAL YAPI OLUŞTURULMASI

Kanunun 1.maddesinde belirtildiği üzere Kanun'un amacı bilirkişilik için etkin ve verimli bir kurumsal yapı oluşturulmasıdır. Kurumsal yapının oluşturulmasında, hiç kuşkusuz ki yargılama faaliyetinde çok önemli rolü olan nitelikli kimselerin bilirkişi olarak sisteme dahil edilmesi gerekir. Bu nedenle nitelikli kimselerin bilirkişilik için şartlarının belirlenmesi ve bilirkişiliğe kabulün nasıl olacağı Kanun ve Yönetmelikle düzenlenmiştir. Buna göre Kanunun 6/1.maddesi gereği, bilirkişilik hizmetlerinin etkin, düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacı ile Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Bilirkişilik Daire Başkanlığı kurulmuştur. Başkanlık, öncelikli olarak bilirkişilik hizmetlerine ilişkin temel ve alt uzmanlık alanlarını belirleyecektir. Hiç kuşkusuz gelişen sosyal hayat, bilimsel gelişmenin ivmesi ile inanılmaz şekilde farklı uğraşlara ve bununla ilgili farklı uyumsuzluklara gebe dir. Bilirkişilik Daire Başkanlığı, bir yandan her geçen gün artan temel ve alt uzmanlık alanlarını belirlerken diğer yandan da bu alanlara göre bilirkişilerin sahip olmaları gereken niteliklerin neler olduğunu tespit ederek bilirkişilik için etkin ve verimli bir kurumsal yapının oluşmasına katkı sağlar.

Bilirkişilik Kanunu'nun 7/1. Maddesi ile kurumsal yapının oluşmasında önemli bir role sahip olan bilirkişilik bölge kurulları, bölge adliye mahkemelerinin kurulu bulunduğu yerde Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından seçilmiş tamamen yargı mensubu altı kişiden oluşturulmuştur. Hâlen yedi ilimizde kurulmuş ancak ileriki günlerde sayılarının artacağı düşünülen bölge kurullarının görevlerinden birisi, bilirkişiliğe kabule ve bilirkişilerin sicile ve listeye kaydedilmesine karar vermektir. Bilirkişiliğe kabul şartlarını taşıyan kişiler bilirkişiliğe başvurularını bölge kurullarına ya da adli veya idari yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonuna yapabilirler. Bölge kurulu, bilirkişiliğe başvuru ve kabul şartlarını düzenleyen Yönetmeliğin 38. Maddesini taşıyanlar arasından Yönetmeliğin 43/1. Maddesi gereğince en liyakatli olanları seçerek sicile ve listeye kaydedilmesine karar verir.

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu'nun oluşturduğu kurumsal yapı ile ilgili bir eleştiri, kurumsal yapının tamamen yargısal alana özgü bir işlev üstlenmiş olan bilirkişilik kurumunun, yürütmeye değil de, bağımsızlık ve tarafsızlık nitelikleri de gözetilerek, yargıyla ilişkilendirilmek suretiyle gerçekleştirilmesi gerektiği yönündedir.³ Bu eleştiri ile sürülen sakıncaların, Kanunun amacına ve sistematığıne bütün olarak bakıldığında tamamen giderildiği görülecektir. Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde ihdas edilen Bilirkişilik Daire Başkanlığının görev ve yetkilerine bakıldığında, bilirkişilerin bağımsızlığını ya da tarafsızlığını zedeleyecek hiçbir yetkiye sahip olmadığı açıkça görülecektir. Ayrıca, bilirkişilerin seçiminin ve denetlenmesinin de tamamen Bölge Kurullarının görevleri arasında olduğu gerçeği bu eleştiriye ortadan kaldırmaktadır.

Bilirkişilik Kanunu ile getirilen düzenlemelerin esası, mahkemelerin önüne gelen uyuşmazlıklarda yargının ihtiyacı olabilecek temel ve alt uzmanlık alanlarını belirleyerek yeterli ama nitelikli bilirkişi ihtiyacının karşılanması ve bunun sonucunda etkin ve verimli bilirkişilik yapısının kurulmasını sağlamaktır.⁴ Bilirkişilik Kanunu ile kaldırılan önceki uygulamada, il adli yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenen bir listede yer alan bilirkişiler yargılama faaliyetinde

3 Süha Tanrıver, **Hukuk Yargısı Bağlamında Bilirkişilik Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi**, TBB Dergisi, 28 (119) 2015: 227-240

4 Yüksel Ersoy, **Türk Ceza Hukukunda Bilirkişilik ve Uygulamadan Doğan Sorunlar**, (içinde: Hukuk Kurultayı 2000, 12-16 Ocak 2000, Grafik Tasarım Dizgi ve Baskı, Ankara, Cilt: 2: s.429-465). Bu sunumda Ersoy, Güreli'ye atf yaparak bilirkişinin yeteneği alt başlığında, CMUK'un bilirkişilerin ehliyeti ile ilgili olarak hüküm içermediğini, bilirkişiliğin bir bakıma bir mesleğin veya sanatın icrası sayılabileceğini, 18 yaşından küçük bir şahsın da bilirkişi olarak tayinin mümkün olabileceğini belirtmektedir.

bilirkişilik yapmaktaydılar.⁵ Listelere başvuranların seçiminde eleme sistemi özellikle liyakat bakımından sıklıkla uygulanmadığından listeler çok hantal, kalabalık ve sıradandı.⁶

6754 sayılı Kanunla bilirkişiliğe kabul edilenlere bölge kurulu tarafından üç yıl süreyle geçerli olmak üzere bilirkişilik yetki belgesi verilir. Böylece eski liste uygulaması ile bir yıllık süre üç yıla çıkarılmış olmaktadır. Böylece bilirkişiliğin etkinliği ve verimliliği, seçimlerin daha ciddi yapılması ile artırılmış olmaktadır.

6754 sayılı Kanun ile getirilen önemli bir yenilik, bilirkişilik yapabilmek için getirilen bir başvuru şartı olarak “Bilirkişilik Temel Eğitimi” almaktır. Bilirkişilik Temel Eğitimi, kanunlarda yer alan esaslar ve Bakanlık tarafından belirlenen ilkeler kapsamında bilirkişiliğe başvuru öncesinde beş yıllık mesleki kıdem kazanmış kişiler tarafından alınan ve bilirkişilik faaliyetinin yürütülmesi ile ilgili temel, teorik ve pratik bilgileri içeren zorunlu eğitimidir. Bu eğitim, hiç kuşkusuz ki bilirkişilerin yapacakları işlerin bir yandan kalitesini artırırken diğer yandan standardizasyonun sağlanmasına katkı sağlayacaktır.

II. HUKUKÇULARIN BİLİRKİŞİ OLARAK BİLİRKİŞİLİK SİCİLİNE KAYDEDİLEMESİ

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 266-1. Maddesinde; “Mahkeme, çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz” ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 63/1. Maddesinde; “çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına res’en Cumhuriyet savcısının, katılanın, vekilinin, şüphelinin veya sanığın, müdafinin veya kanuni temsilcinin istemi üzerine karar verilebilir. Ancak hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukukî bilgi ile çözülmesi olanaklı konularda bilirkişi dinlenemez” hükümleri bulunmakla birlikte yaşanan süreçte yargılama faaliyetlerinde bu hükümlerin hem mahkemeler, hem Yargıtay hem de barolar tarafından uygulanmadığı maalesef sıklıkla gözlenmiştir. Nitekim bu sorun Kanun Tasarısının hazırlanması sırasında en üst perdeden seslendirilerek, açıkça yasa hükümlerinin

5 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 64

6 Türkiye Büyük Millet Meclisi 26.Yasama Dönemi 1.Yasama Yılı, 388 Sıra Sayısı, **Bilirkişilik Kanunu Tasarısı** (1/687) ve **Adalet Komisyonu Raporu**, s.6-7

çiğnenmesi fiili durumu Kanun Taslağı gerekçesinde de vurgulanmış ve hukuk kurallarını resen araştırıp bulma ve olaya uygulamanın hâkimin asli görevi olduğu, hukuka uygun olarak hüküm verme görevinin münhasıran hâkime ait olduğunun Anayasamızın 138.maddesinde açıkça belirtildiği, hukuki konularda bilirkişiye başvurulması yasak olmasına rağmen hâkimin bilirkişiye gitmesinin toplumda “bilirkişi adaleti” şeklindeki uygulamalara yol açtığı gerekçede yer almıştır.⁷ Bilirkişilik Kanunu ile, 2005 yılında yürürlüğe giren 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 63.madde gerekçesinde de belirtilen; hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgilerle çözülmesi olanaklı konularda bilirkişi atanamayacağı hükmünün ön plana çıkarılarak bilirkişiyi gerçek rolüne döndürüp “bilirkişilik adaleti” olarak adlandırılan uygulamalara son verilmesi hedefine ulaşılmışna katkı sağlanmıştır.⁸

Gerek hukuk yargılamasında gerekse ceza yargılamasında hukuki konularda hâkimin bilirkişiye başvuramayacağı açıkça belirtilmiş olmasına rağmen⁹ bu hükümlerin ihlal edilmesinin nedenlerine bakıldığında; öncelikle Yargıtay’ın bazı kararlarına bakmak gerekecektir. Yargıtay, kanuna aykırı bu uygulamaları engellemek yerine, verdiği kararlarda aralarında hukukçu bir bilirkişinin bulunduğu bilirkişi heyetinden rapor alınmamış olmasını ve hukuki konuda alınan bilirkişinin konunun uzmanı olmamasını bozma sebebi olarak kabul ederek hukukçu bilirkişiden görüş alınmasını ilk derece mahkemeleri için zorunlu tutmaktadır.¹⁰

Diğer yandan mahkemelerin önüne gelen hukuki uyuşmazlıkların sayısal olarak yüksek olması nedeni ile hâkimin iş yoğunluğunun artması, hâkimin en azından dosyayı hukukçu bilirkişiye yönlendirerek dosyanın özetlenmesini sağladığı ve böylece hâkimin dosyaya ayıracağı süre sorununu çözmeye çalıştığı bilinen bir gerçektir.

Genel Kanunlarda açıkça belirtilen hukukçu bilirkişi yasağı Bilirkişilik Kanunu’nda da tekrar vurgulanarak Kanun’ un temel ilkeler başlıklı 3/2. Maddesinde; “Genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin

7 Türkiye Büyük Millet Meclisi 26.Yasama Dönemi 1.Yasama Yılı, 388 Sıra Sayısı, **Bilirkişilik Kanunu Tasarısı** (1/687) ve **Adalet Komisyonu Raporu**, s.11

8 Cumhur Şahin, Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005, s.212-213

9 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Madde 266/1, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu Madde 63/1. Bkz. Süha Tanrıver, Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri (Elemanları) Mahkemelerce Bilirkişilik Görevini Kabule Zorlanabilirler mi? **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Ocak-Şubat 2011, Yıl 23, Sayı 92: 377-388, Acun Papakçı, **Hukuki Bilirkişilik**, MÜHF-HAD 22(1) 2016: 433-456. Murat Atal, 6754 Sayılı Bilirkişilik Kanunu ve Hukuki Konularda Bilirkişilik, **Ankara Üni. Hukuk Fak.Dergisi**, 65(4) 2016:3271-3282

10 Papakçı, age.(Yargıtay 11.Hukuk Dairesi, E.2012/11772, K.2012/20195, T.07.12.2012, Yargıtay 11.Hukuk Dairesi, E.2014/16923, K.2015/11142, T.27.10.2015.9, Bkz.

gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün konularda bilirkişiye başvurulamaz” hükmüne yer verilmiştir. Ayrıca Kanun’un 10/4. Maddesinde yer alan “Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, hukuk alanı dışında ayrı bir uzmanlığa sahip olduğunu ve birinci fıkradaki şartları taşıdığını belgelendirmediği takdirde, bilirkişilik siciline ve listesine kaydedilemez.” ifadesiyle hukukçu bilirkişilerin bilirkişilik sisteminde yer alamayacağı belirtilmiştir. Söz konusu hükümler 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 266. Maddesine Bilirkişilik Kanunu’nun 49. maddesine istinaden, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 63. Maddesine de Bilirkişilik Kanunu’nun 42.maddesine istinaden eklenmiştir.

Doktrinde hukukçu bilirkişinin kabul edilmemesine muhalif düşüncelerin olduğu açıktır. Nitekim, Atalı bir makalesinde; Kanunun açık hükümleri yanında genel yaygın kabule zıt olmakla birlikte, hem bu zamana kadarki fiili uygulama ve hem de olması gereken hukuk açısından, hukuki konularda bilirkişiliğe başvurulmasının gerçekten sanıldığı kadar sakıncalı olmadığı hatta bazı durumlarda zaruri olduğu kanaatini taşıdığını beyan etmiştir.¹¹

Hukukçu bilirkişilik yönündeki görüşler Taslağın Alt Komisyonunda görüşülmesi toplantılarında da dile getirilmiştir. Bu görüşlere göre günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte her alanda olduğu gibi hukuk alanında da hızlı bir değişimin yaşandığı, sağlık hukuku, spor hukuku, bilişim hukuku gibi yeni dalların ortaya çıktığı, günümüz şartlarında konuları birbirinden çok farklı davalara bakmak zorunda olan ve ağır iş yükü altında bulunan hâkimlerin, pratikte fazla karşılaşılmayan konular ve yeni uzmanlık alanlarında yeterli bilgiye sahip olmalarının mümkün olmadığı ve bu nedenle hukukçu bilirkişilere başvuranın bir zorunluluk olduğu belirtilmiştir. Ancak, alt komisyonunda dile getirilen bu görüşler temel ilkeler çerçevesinde kabul görmemiştir.

III. ÖZEL HUKUK TÜZELKİŞİLERİN BİLİRKİŞİLİĞİ

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu’nun Tanımlar başlığını taşıyan 2/1/b. Maddesinde bilirkişi; çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde oy ve görüşünü sözlü veya yazılı olarak vermesi için başvuru alan gerçek veya özel hukuk tüzel kişisini ifade eder hükmü ile yeni düzenleme özel hukuk tüzel kişisine bilirkişilik yetkisini vermektedir. Bu düzenleme Bilirkişilik Kanunu Tasarısı’nın hazırlanmasında en çok

11 Murat Atalı, 6754 Sayılı Bilirkişilik Kanunu ve Hukuki Konularda Bilirkişilik, *Ankara Üni. Hukuk Fak. Dergisi*, 65(4) 2016:3271-3282

tartışılan hususlardan birisi olmuştur. Nitekim Tanrıver bir makalesinde özel hukuk tüzel kişilerine bilirkişilik kapısının açılması ile ilgili tereddütlerini belirtmiştir.¹² Bilirkişilik Kanunu Tasarısının (1/687) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Alt Komisyonunda yapılan toplantılarında özel hukuk tüzel kişilerin bilirkişiliği ile ilgili olarak, bilirkişilik görevinin esas itibarı ile gerçek kişiler tarafından yapılması gereken bir kamu görevi olduğu, bu nedenle özel hukuk tüzel kişilerine bilirkişilik yapma imkânının getirilmesinin bilirkişilik kurumunun doğası ve nitelikleri ile bağdaşmadığı, getirilen düzenlemenin uygulamada kâr amacına yönelik bilirkişilik şirketlerinin oluşmasına yol açarak beraberinde raporların sıhhati konusunda şüpheleri de getireceği belirtilmiştir. Bilirkişilik Kanunu'nun Bilirkişiliğe Başvuru Şartlarını düzenleyen 10/2. Maddesinde; özel hukuk tüzel kişilerinin bünyesinde bilirkişi olarak çalışacak kişiler bakımından da birinci fıkradaki şartların aranacağı ve düzenlenen raporlarda bu kişilerin adı, soyadı ve imzasının yer alacağı hükme bağlanmıştır. Bu düzenleme ile özel hukuk tüzel kişilerinin de Kanun'un amacı doğrultusunda çalıştırdıkları personelin gerekli şartlara sahip olmaları gerekliliği sağlanmıştır.

SONUÇ

Adil yargılama hakkının kullanılması ile ilgili olarak çok önemli bir yargılama sujesi olan bilirkişilikle ilgili olarak ortaya çıkan, ilgili herkes tarafından bilinip açıkça dile getirilen sorunların giderilmesi ve etkin ve verimli bir kurumsal yapı oluşturulması amacı ile 03/11/2016 tarihinde kabul edilen 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu, getirdiği düzenleme ile istisnasız tüm yargı yollarında ve muhakeme usullerinde aynı şekilde uygulanmak üzere getirdiği sistemle nitelikli bilirkişilerin seçilerek sisteme dâhil edilmesini amaçlarken, bir mesleki uğraşı olarak kabul edilmesi mümkün olmayan bilirkişilik faaliyetlerinin bağımsız ve tarafsız bir şekilde, belirlenen etik ilkelere uygun bir şekilde gerçekleştirilmesini hedeflemektedir.

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu, yürürlükte bulunan kanunlarımızda mevcut olup da bu güne kadar çok sıkı bir şekilde uygulanmayarak "bilirkişi adaleti" gibi bir terminolojinin doğmasına neden olan "genel bilgiyle veya tecrübeyle ya daha hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiyeye

12 Süha Tanrıver, Hukuk Yargısı Bağlamında Bilirkişilik Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi, **TBB Dergisi**, 28 (119) 2015: 227-240

başvurulamayacağı” ve “bilirkişi raporunda çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hususlar dışında açıklama yapamaz; hukuki nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz” ilkelerinin hiçbir istisnaya yer vermeden uygulanmasını esas alarak bilirkişilerin Akcan’ın belirttiği gibi, hâkimin yerine geçmesini ve yargı yetkisinin bilirkişilere devri ihtimalini ve tehlikesini ortadan kaldırmaktadır.

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu, getirdiği düzenlemelerle yalnızca nitelikli bilirkişilerin sisteme dahil edilmesi ile kalmamış bu bilirkişilerin görevlerini yaparken belirli standartlara uygun olarak belirli bir performans anlayışı ile yapılması ve denetlenmesi anlayışını getirmiştir.

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu, sadece bilirkişilerin değil aynı zamanda bölge kurullarının da idari denetimi sistemini getirerek bilirkişilik kurumsal yapısının etkin ve verimli bir şekilde oluşturulmasına katkı sağlamıştır.

Son söz olarak, Bilirkişilik Kanunu’nun uygulanması ile ilgili olarak hiç kuşkusuz ki önceden öngörülemeyen sorunların ortaya çıkması söz konusu olabilir. Ancak şunu hemen belirtmeliyim ki uzun yıllar ağır sorunlarla hantallaşmış ve çoğunlukla yargılama faaliyetini aksatmakla suçlanan eski sistemin yerine yeni bir bilirkişilik sisteminin kurulmasında bazı sorunların ortaya çıkması kadar doğal bir şey olamaz.

KAYNAKLAR

AKCAN, Recep : Bilirkişilik Kanunu Tasarısı Taslağı Hakkında Bazı Tespitler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı Cilt:2, 2015: 653-664

ATALI, Murat : 6754 Sayılı Bilirkişilik Kanunu ve Hukuki Konularda Bilirkişilik, Ankara Üni. Hukuk Fak.Dergisi, 65(4) 2016:3271-3282

DERYAL, Yahya: Türk Hukukunda Bilirkişilik, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2.Baskı, 2004

ERSOY, Yüksel: Türk Ceza Hukukunda Bilirkişilik ve Uygulamadan Doğan Sorunlar, (içinde: Hukuk Kurultayı 2000, 12-16 Ocak 2000, Grafik Tasarım Dizgi ve Baskı, Ankara, Cilt: 2: s.429-465)

PAPAKÇI, Acun: Hukuki Bilirkişilik, MÜHF-HAD 22(1) 2016: 433-456

ŞAHİN, Cumhur: Ceza Muhakemesi Kanunu Gazi Şerhi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005

TANRIVER, Süha: Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri (Elemanları) Mahkemelerce Bilirkişilik Görevini Kabule Zorlanabilirler mi? TBB Dergisi, 2011 (92): 377-388

TANRIVER, Süha: Hukuk Yargısı Bağlamında Bilirkişilik Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi, TBB Dergisi, 28 (119) 2015: 227-240

TÜRKAY, İmdat: 6754 Sayılı Bilirkişilik Kanununun Genel Değerlendirmesi, <http://vergialgi.net/arastirmalar/6754-sayili-bilirkisilik-kanununun-genel>

Türkiye Büyük Millet Meclisi 26.Yasama Dönemi 1.Yasama Yılı, 388 Sıra Sayısı, Bilirkişilik Kanunu Tasarısı (1/687) ve Adalet Komisyonu Raporu, http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic